

**ПРАВИЛА И ПРЕПОРЪКИ
RULES AND RECOMMENDATION**

**ПРЕПОРЪКИ
НА**

**БЪЛГАРСКОТО ДРУЖЕСТВО ПО РЕВМАТОЛОГИЯ ЗА ВАКСИНАЦИЯ НА БОЛНИТЕ
С МУСКУЛНО-СКЕЛЕТНИ И АВТОИМУННИ РЕВМАТИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ**

Работна група:

**проф. Румен Стоилов, дм¹, проф. Анастас Баталов, дм³, доц. Мариана Иванова, дм¹,
д-р Николай Стоилов, дм¹, д-р Владимира Бояджиева, дм¹, проф. Доброслав Кюркчиев, дмн²**

¹Клиника по ревматология, УМБАЛ „Св. Иван Рилски“, МФ, МУ – София

²Лаборатория по клинична имунология, УМБАЛ „Св. Иван Рилски“, МФ, МУ – София

³Клиника по ревматология, УМБАЛ „Каспела“, МФ, МУ – Пловдив

COVID-19 пандемията е важна глобална причина за заболяемост, смъртност и натиск върху здравните системи на държавите. Данните от регистъра на EULAR COVID-19 към 1 декември 2020 г. показваха, че приблизително 3590 пациенти с ревматични заболявания са се разболели от SARS-CoV-2.

Няколко висококачествени проучвания от този период сочат, че рискът от заразяване с COVID-19 и начинът на протичане при пациенти с най-честите автоимунни ревматични заболявания са подобни на тези от общата популация. Само 2 месеца по-късно данните от регистъра на EULAR показват, че към 1 февруари 2021 г. 4934 пациенти с ревматични заболявания са се разболели от SARS-CoV-2. От тях 1911 (38.7%) са хоспитализирани и 402 (8.14%) са починали. Подобни са резултатите от регистъра COVID-19 Global Rheumatology Alliance (GRA) и за САЩ. Регистрирани са 5751 болни от COVID-19, 1837 (31.89%) от които са хоспитализирани и 347 (6.02%) са починали. Това означава, че смъртността при пациентите с автоимунни ревматични заболявания е 2-3 пъти по-висока в сравнение с общата популация.

Нови данни от регистъра GRA, докладвани в *Annals of the Rheumatic Diseases*, разкриват, че рискът от смърт от COVID-19 е с 87% по-висок при пациенти с умерена до висока активност на заболяването, в сравнение с тези, които са постигнали ремисия или ниска болестна активност. Поради тази причина Българското дружество по ревматология в края на миналата година препоръча на ревматолозите и пациентите, въпреки

условията на COVID-19 пандемия да не отлагат включването на конвенционални, биологични или таргет-синтетични болестопроменящи антиревматични лекарствени продукти, освен ако има основателна причина (непоносимост, изчерпан ефект, инфекциозно или друго заболяване, несъвместимо с тези медикаменти).

Нарастващите доказателства, че инфекцирането с COVID-19 на пациентите с автоимунни ревматични заболявания може да има сериозни здравни последици, дадоха основание на Българското дружество по ревматология да обсъди и да предложи препоръки, насочени към запазване здравето и живота на тази група болни.

**ОБОБЩЕНИЕ НА ДОКАЗАТЕЛСТВАТА
И ОБОСНОВКА**

- Понастоящем няма достатъчно доказателства, че имunosупресията е независим рисков фактор за по-тежко протичане на COVID-19 инфекцията при ревматично болните. Непрекъснатото нарастване на броя на ваксинираните имунокомпроментирани лица ще даде възможност за по-солидни бъдещи научни заключения.

- До този момент данните за ваксинация срещу COVID-19 при пациенти, които са имunosупресирани или страдат от автоимунно заболяване, са много ограничени. Участници в клиничното изпитване на ваксината на Pfizer-BioNTech са само лица, които не са имunosупресирани, като тези със стабилна инфекция с човешки имунодефицитен вирус (HIV), хепатит С-вирус (HCV) или хепа-

тит В-вирус (HBV). Те не са получавали имуносупресивна терапия по време на проучването.

- Хората, живеещи с HIV, които се считат за имунокомпетентни, могат да бъдат ваксинирани.

- В Кратката характеристика на ваксинационния продукт на Pfizer-BioNTech срещу COVID-19 се отбелязва, че: „Имунокомпрометирани лица, включително лица, получаващи имуносупресорна терапия, може да имат намален имуноен отговор към ваксината.“

- По принцип нереплициращите се ваксини могат да се прилагат на имунокомпрометирани лица, тъй като антигените във ваксината не могат да се размножават. Въпреки това честотата и продължителността на индуцирания от ваксината имунитет може да бъде намалена. Понастоящем не е известно дали имунокомпрометирани лица ще могат да предизвикат достатъчен имуноен отговор към иРНК ваксини.

- Хората, които са имунокомпрометирани, било поради основното заболяване или имуносупресивни агенти, обикновено са по-податливи на инфекции и тежки заболявания след инфекция. Относителната степен на имунодефицит е променлива в зависимост от основното заболяване, прогресията на заболяването и използвания лекарствен продукт, които потискат имунната функция. Следователно балансът на ползите и рисковете трябва да се прави за всеки отделен случай.

- Известно е, че имуносупресивната терапия не променя съществено имунния отговор след имунизация с прилаганите до този момент ваксини. За ваксината срещу COVID-19 няма достатъчно данни.

- Получените до този момент пострегистрационни данни показват, че предвид сериозността на инфекцията с COVID-19, ползата от ваксинацията надхвърля потенциалния риск от обостряне или влошаване на ревматичното заболяване.

Базирайки се на научните публикации до този момент и на опита на водещите ревматологични асоциации (Американската колегия по ревматология, Европейската лига за борба с ревматизма, Канадската ревматологична асоциация, Британската асоциация по ревматология, Австралийската асоциация по ревматология и др.) Българското дружество по ревматология препоръчва:

1. Пациентите с мускулно-скелетни и аутоимунни ревматични заболявания могат да бъдат ваксинирани с неживи ваксини, каквито са регистрираните до този момент ваксини срещу COVID-19.

2. Най-добре е ваксинацията да се извърши, когато заболяването е в ремисия или с ниска болестна активност. При животозастрашаващо за-

боляване ваксинацията срещу COVID-19 трябва да се осъществи възможно най-скоро.

3. Няма предпочитание към нито една от регистрираните до този момент ваксини срещу COVID-19. Следователно пациентите с аутоимунни ревматични заболявания трябва да получат ваксината, с която се разполага.

4. Препоръки за провеждане на имуносупресивното лечение преди и след ваксинацията срещу COVID-19:

А) Лекарствени продукти, дозовият режим на които не се променя и ваксинацията може да се извърши във всеки един момент от приемането им: хидроксихлорохин; IVIG; глюкокортикоиди, преднизон еквивалент < 20 mg/дневно; сулфасалазин; лефлуноמיד; микофенолат мофетил; азатиоприн; циклофосфамид (орално); TNFi; анти-IL-6R; анти-IL-1; анти-IL-17; анти-IL-12/23; анти-IL-23; белимумаб; циклоспорин (орално).

Б) Лекарствени продукти, дозовият режим на които се променя и ваксинацията се извършва в точно определен момент от приложението им:

- метотрексат: пропуска се 1 седмица след всяка доза ваксина;

- JAK инхибитори (тофацитиниб, барицитиниб, упадацитиниб): пропуска се 1 седмица след всяка доза ваксина;

- abatacept, инжекционна форма: пропуска се една седмица преди и една седмица след първата доза ваксина;

- abatacept, IV форма: ваксината се прилага 4 седмици след последната инфузия, след това се пропуска една седмица и се прилага следващата инфузия абатацепт;

- ритуксимаб: COVID-19 ваксината се прилага приблизително 4 седмици преди следващата инфузия, следващата инфузия ритуксимаб се отлага с 2-4 седмици след втората доза ваксина – ако е възможно;

- инфузия с циклофосфамид: прилага се една седмица след всяка доза ваксина COVID-19.

5. След ваксинацията срещу COVID-19 пациентите с ревматични заболявания трябва да продължат да спазват всички насоки за обществено здраве относно физическото дистанциране и други превантивни мерки.

6. Настоятелно препоръчваме активно наблюдение на всички ваксинирани пациенти за потенциални неблагоприятни резултати.

7. Имунизацията се извършва съгласно плана и препоръките на МЗ и Националния ваксинационен щаб.

8. Тези препоръки ще бъдат актуализирани, когато стане налична повече информация.

RECOMMENDATIONS OF BULGARIAN SOCIETY OF RHEUMATOLOGY FOR VACCINATION OF PATIENTS WITH MUSCULOSKELETAL AND AUTOIMMUNE RHEUMATIC DISEASES

Work group:

**Prof. Rumen Stoilov, MD, Ph.D¹, Prof. Anastas Batalov, MD, Ph.D³, Assoc. Prof. Mariana Ivanova, MD, Ph.D¹,
Nikolay Stoilov, MD, Ph.D¹, Vladimira Boyadzhieva, MD, Ph.D¹, Prof. Dobroslav Kyurkchiev, MD, Ph.D²**

¹Rheumatology Department, UMHAT „Sv. Ivan Rilski“, MF, MU – Sofia

²Laboratory of Clinical Immunology, UMHAT „Sv. Ivan Rilski“, MF, MU – Sofia

³Rheumatology Clinic, UMHAT „Kaspela“, MF, MU – Plovdiv

The COVID-19 pandemic is an important global cause of morbidity, mortality and pressure on countries' health systems. Data from the EULAR COVID-19 register as of 1 December 2020 showed that approximately 3590 patients with rheumatic diseases developed SARS-CoV-2.

Several high-quality studies from this period indicate that the risk of COVID-19 infection and the course of treatment in patients with the most common autoimmune rheumatic diseases is similar to the general population. Only 2 months later, data from the EULAR register show that as of 1 February 2021, 4934 patients with rheumatic diseases had contracted SARS-CoV-2. Of these, 1911 (38.7%) were hospitalized and 402 (8.14%) died. The results from the COVID-19 Global Rheumatology Alliance (GRA) register are similar for the United States. 5751 patients with COVID-19 were registered, 1837 (31.89%) of whom were hospitalized and 347 (6.02%) died. This means that mortality in patients with autoimmune rheumatic diseases is 2-3 times higher than in the general population.

New data from the GRA registry reported in the Annals of the Rheumatic Diseases reveal that the risk of death from COVID-19 is 87% higher in patients with moderate to high disease activity than in those who achieved remission or low disease activity. For this reason, the Bulgarian Society of Rheumatology, at the end of last year, recommended to rheumatologists and patients, in the conditions of COVID-19 pandemic, not to delay the inclusion of conventional, biological or targeted synthetic disease-modifying antirheumatic drugs, unless a justified reason (intolerance, exhaustion, infectious or other disease incompatible with these drugs) is present.

The growing evidence that infection with COVID-19 in patients with autoimmune rheumatic

diseases can have serious health consequences gave the Bulgarian Society of Rheumatology reason to discuss and propose recommendations aimed at preserving the health and life of this group of patients.

SUMMARY OF EVIDENCE AND JUSTIFICATION

- There is currently insufficient evidence that immunosuppression is an independent risk factor for the more severe course of COVID-19 infection in rheumatic patients. The continuous increase in the number of vaccinated immunocompromised individuals will allow for more solid future scientific conclusions.

- To date, data on vaccination against COVID-19 in patients who are immunosuppressed or suffer from autoimmune disease are very limited. Participants in the Pfizer-BioNTech vaccine trial were only non-immunosuppressed individuals, such as those with stable human immunodeficiency virus (HIV) infection, hepatitis C virus (HCV) or hepatitis B virus (HBV). They did not receive immunosuppressive therapy during the study.

- People living with HIV who are considered immunocompetent can be vaccinated.

- The Summary of Product Characteristics for the Pfizer-BioNTech vaccine against COVID-19 states that: "Immunocompromised individuals, including those receiving immunosuppressant therapy, can have a lowered immune response to the vaccine".

- In general, non-replicating vaccines can be administered to immunocompromised individuals because the antigens in the vaccine cannot multiply. However, the frequency and duration of vaccine-induced immunity may be reduced. It is currently unknown whether immunocompromised individuals

will be able to elicit a sufficient immune response to mRNA vaccines.

- People who are immunocompromised, either due to the underlying disease or immunosuppressive agents, are usually more susceptible to infections and severe illness after infection. The relative degree of immunodeficiency varies depending on the underlying disease, the progression of the disease and the medicinal product used, which suppresses immune function. Therefore, a balance of benefits and risks must be struck on a case-by-case basis.

- It is known that immunosuppressive therapy does not significantly alter the immune response after immunization with hitherto administered vaccines. There are insufficient data for the COVID-19 vaccine.

- The post-registration data obtained so far show that, given the severity of COVID-19 infection, the benefits of vaccination outweigh the potential risk of exacerbation or exacerbation of rheumatic disease.

Based on the scientific publications so far and the experience of the leading rheumatological associations (American College of Rheumatology, European League for Rheumatism, Canadian Rheumatological Association, British Rheumatology Association, Australian Rheumatology Association, etc.) the Bulgarian Society of Rheumatology recommends:

1. Patients with musculoskeletal and autoimmune rheumatic diseases may be vaccinated with inanimate vaccines, such as the vaccines against COVID-19 registered to date.

2. Vaccination is best done when the disease is in remission or with low disease activity. In the case of a life-threatening disease, vaccination against COVID-19 should be carried out as soon as possible.

3. There is no preference for any of the vaccines against COVID-19 registered so far. Therefore, patients with autoimmune rheumatic diseases should receive the available vaccine.

4. Recommendations for immunosuppressive treatment before and after vaccination against COVID-19:

A) Medicinal products that do not change the dosage regimen and vaccination can be performed at any time after their reception: hydroxychloroquine; IVIG; glucocorticoids, prednisone equivalent < 20 mg/day; sulfasalazine; leflunomide; mycophenolate mofetil; azathioprine; cyclophosphamide (oral); TNFi; anti-IL-6R; anti-IL-1, anti-IL-17; anti-IL-12/23; anti-IL-23; belimumab; cyclosporine (orally).

B) Medicinal products, the dosage regimen of which is changed and vaccination is carried out at a specific time of their application:

- methotrexate: skipped 1 week after each dose of vaccine;

- JAK inhibitors (tofacitinib, baricitinib, upadacitinib): skipped 1 week after each dose of vaccine;

- abatacept, injectable: missed one week before and one week after the first dose of vaccine;

- abatacept, IV form: the vaccine is given 4 weeks after the last infusion, then skipped for one week and the next infusion of abatacept is given;

- rituximab: the COVID-19 vaccine is given approximately 4 weeks before the next infusion, the next rituximab infusion is delayed for 2-4 weeks after the second dose of vaccine – if possible;

- cyclophosphamide infusion: administered one week after each dose of COVID-19 vaccine.

5. Following vaccination against COVID-19, patients with rheumatic diseases should continue to follow all public health guidelines regarding physical distancing and other preventive measures.

6. We strongly recommend active monitoring of all vaccinated patients for potential adverse outcomes.

7. The immunization is carried out according to the plan and recommendations of the Ministry of Health and the National Vaccination Headquarters.

8. These recommendations will be updated as more information becomes available.

Библиография / References

1. Baker D, Roberts CAK, Pryce G et al. COVID-19 vaccine-readiness for anti-CD20-depleting therapy in autoimmune diseases. *Clin Exp Immunol* 2020; 202: 149-61.
2. Benucci M, Infantino M, Marotto D et al. Vaccination against SARS-CoV-2 in patients with rheumatic diseases: doubts and perspectives. *Clin Exp Rheumatol* 2021; 39: 196-202
3. Calina D, Docea AO, Petrakis D et al. Towards effective COVID-19 vaccines: updates, perspectives and challenges (Review). *Int J Mol Med* 2020; 46: 3-16.
4. Campochiaro C, Trignani G, Tomelleri A et al. Potential acceptance of COVID-19 vaccine in rheumatological patients: a monocentric comparative survey. *Ann Rheum Dis: first published as 10.1136/annrheumdis-2020-219811* on 28 January 2021. DOI: <http://dx.doi.org/10.1136/annrheumdis-2020-219811>
5. Canadian Rheumatology Association Position Statement on COVID-19 Vaccination, Published on December 31, 2020.
6. COVID-19 Vaccine Clinical Guidance Summary for Patients with Rheumatic and Musculoskeletal Diseases Developed by the ACR COVID-19 Vaccine Clinical Guidance Task Force, 8 Feb 2021
7. European League Against Rheumatism (EULAR) (2020) EULAR-COVID-19 Database. Available from https://www.eular.org/eular_covid_19_database.cfm. Accessed 19 Dec 2020
8. Ferro F, Elefante E, Puxeddu I et al. COVID-19: the new challenge for rheumatologists. First update. *Clin Exp Rheumatol* 2020; 38: 373-82.

9. Furer V, Christien Rondaan, Marloes W Heijstek et al, 2019 update of EULAR recommendations for vaccination in adult patients with autoimmune inflammatory rheumatic diseases. *Ann Rheum Dis.* 2020;79(1):39-52. DOI: 10.1136/annrheumdis-2019-215882
10. Graham BS: Rapid COVID-19 vaccine development. *Science* 2020; 368: 945-6.
11. Grigoryan L, Pulendran B. The immunology of SARS-CoV-2 infections and vaccines. *Semin Immunol* 2020; 50: 101422.
12. Jackson LA, Anderson EJ, Roupheal NG et al. An mRNA Vaccine against SARSCoV-2 – Preliminary report. *N Engl J Med* 2020; 383: 1920-31.
13. Infantino M, damiani A, LI Gobbi F et al. Serological assays for SARS-CoV-2 infectious disease: benefits, limitations and perspectives. *Isr Med Assoc J* 2020; 22: 203-10.
14. Kipps S, Paul A, Vasireddy S (2020) Incidence of COVID-19 in patients with rheumatic disease: is prior health education more important than shielding advice during the pandemic? *Clin Rheumatol* 11:1-5.
15. Lurie N, Saville M, Hatchett R et al. Developing Covid-19 Vaccines at Pandemic Speed. *N Engl J Med* 2020; 382:1969-1973 DOI: 10.1056/NEJMp2005630
16. Mehta P, Sanchez E, Moraitis E. et al. Influenza vaccination and interruption of methotrexate in adult patients in the COVID-19 era: an ongoing dilemmaInfluenza vaccination and interruption of methotrexate in adult patients in the COVID-19 era: an ongoing dilemma Published:November 10, 2020 DOI:https://doi.org/10.1016/S26659913(20)303921
17. Mercado NB, Zahn R, Wegmann F et al. Single-shot Ad26 vaccine protects against SARS-CoV-2 in rhesus macaques. *Nature* 2020; 586: 583-8.
18. Serling-Boyd N, D'Silva KM, Hsu TY, Wallwork R, Fu X, Gravelle EM et al (2020) Coronavirus disease 2019 outcomes among patients with rheumatic diseases 6 months into the pandemic. *Ann Rheum Dis*
19. Stoilov R, V. Boyadzhieva, N. Stoilov, M. Ivanova, A. Batalov, Zl. Kolarov, S. Monov, I. Sheytanov. Bulgarian Rheumatology Society recommendations for behavior during an epidemic with COVID-19. *Rheumatology*, 2020, 3; 3-6.
20. Strangfeld A, Schäfer M, Gianfrancesco MA, et al. Factors associated with COVID-19-related death in people with rheumatic diseases: results from the COVID-19 Global Rheumatology Alliance physician-reported registry. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 27 January 2021. doi: 10.1136/annrheumdis-2020-219498
21. Tam S, Tanaka Y, Handa R et al. Care for patients with rheumatic diseases during COVID-19 pandemic: A position statement from APLAR. *Int J Rheum Dis.* 2020;00:1-6. DOI: 10.1111/1756-185X.13863
22. Zhu F-C, Li Y-H, Guan X-H et al. Safety, tolerability, and immunogenicity of a recombinant adenovirus type-5 vectored COVID-19 vaccine: a dose-escalation, open-label, nonrandomised, first-in-human trial. *Lancet* 2020; 395: 1845-54.

Постъпил за печат: 01.03.2021 г.

Submitted: 01.03.2021